

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ**

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни «Економічна діагностика»
за спеціальністю 051 «Економіка»
ОПП «Економіка підприємства»

Укладачі: Ковальчук А.М., к.е.н.

Конспект лекцій розглянутий та схвалений
на засіданні кафедри економіки
повітряного транспорту

Протокол №24 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Арєф'єва О.В.

Передмова

Конспект лекцій навчальної дисципліни «Економічна діагностика» розроблений на основі Навчальної програми та Робочої програми навчальної дисципліни, затверджених у 2020 році та на основі на основі освітньої програми та навчального плану № НБ-6-051/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» та відповідних нормативних документів (наказ №207/од від 27.04.2018)

Навчальна дисципліна «Економічна діагностика» відноситься до циклу дисциплін вільного вибору студента та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі економіки.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів комплексу знань та вмінь щодо використання сучасних методів та інструментів для аналізу і оцінювання економічного стану підприємства в ринковому середовищі та опрацювання комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності його діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння теоретичними та методичними основами економічної діагностики підприємства;
- вивчення основних принципів, методів та характеристик аналізу діяльності підприємства
- визначення елементів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства
- дослідження основних показників та індикаторів діяльності підприємства
- розробляти, на основі проведеного аналізу, рекомендації щодо діяльності підприємства.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- завдання, основну мету та види економічної діагностики підприємства;
- принципи проведення економічної діагностики;
- джерела інформації для проведення економічної діагностики;
- основні показники зовнішнього середовища підприємства;
- систему показників, які характеризують загальноекономічну діяльність підприємства;
- методи розрахунку та застосування показників фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, майнового стану підприємства;

– засади формування та впровадження пропозицій щодо зростання ефективності діяльності підприємства.

Вміти:

– самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

– здійснювати проведення експрес-діагностики показників підприємства;

– здійснювати проведення поглибленої діагностики показників підприємства;

– пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

– обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модулю, який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Економічна діагностика» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Економіка і організація інноваційної діяльності» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків», «Бізнес-планування», «Оцінка економічної діяльності» та інших.

МОДУЛЬ № 1 «ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ»

Тема 1. Теоретичні основи економічної діагностики

План

1. Теоретичні підходи у визначенні сутності та різновидів економічної діагностики підприємства.
2. Характеристика джерел та способів формування інформаційної бази економічного діагностування.
3. Принципи проведення економічної діагностики.
4. Характеристика методичних підходів в діагностиці стану підприємства.
5. Користувачі результатів економічної діагностики.
6. Етапи економічної діагностики підприємства.

Тема 2. Бізнес-індикатори та критерії системи економічної діагностики

План

1. Сутність та властивості системи економічної діагностики.
2. Місце бізнес-індикаторів у системі економічної діагностики.
3. Принципи та чинники добору бізнес-індикаторів у системі економічної діагностики.
4. Критерії в системі економічної діагностики.

Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства.

План

1. Конкурентне середовище підприємства: умови його формування і чинники впливу.
2. Характеристика факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.
3. Методи аналізу зовнішнього середовища підприємства.
4. Значення та суть діагностики конкурентоспроможності.
5. Особливості діагностики конкурентної стратегії підприємства.
6. Методи діагностики конкурентної стратегії. SWOT -аналіз як метод діагностики конкурентної стратегії підприємства.
7. Визначення пріоритетних конкурентів на ринку.

Тема 4. Діагностика загальноекономічної діяльності підприємства.

План

1. Загальна характеристика підприємства.
2. Звітність підприємства як основне джерело інформації здійснення економічної діагностики.
3. Діагностика необоротних активів та основних засобів підприємства.
4. Діагностика оборотних активів підприємства.
5. Діагностика основних показників роботи персоналу на підприємстві.

6. Аналіз витрат та собівартості.

Тема 5. Діагностика майнового стану підприємства

План

1. Сутність, завдання та значення діагностики майнового стану підприємства.
2. Оцінка та вартість майна підприємства.
3. Інформаційна база діагностики майнового стану підприємства.
4. Основи діагностики майнового стану підприємства.

Тема 6. Діагностика ліквідності, платоспроможності та прибутковості підприємства

План

1. Основні характеристики понять ліквідності та платоспроможності підприємства.
2. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства.
3. Діагностика ліквідності балансу: групування активів та пасивів підприємства.
4. Критерії розподілу підприємств за рівнем платоспроможності.
5. Аналіз формування прибутку підприємства.
6. Прибутковість підприємства та її показники.
7. Діагностика прибутковості підприємства.

Тема 7. Діагностика фінансової стійкості підприємства.

План

1. Поняття про фінансову стійкість підприємства.
2. Етапи діагностики фінансової стійкості.
3. Експрес-діагностика фінансової стійкості підприємства.
4. Оцінювання фінансової стійкості підприємства за типами.
5. Оцінювання запасу фінансової стійкості

Тема 8. Діагностика ділової активності підприємства.

План

1. Ділова активність підприємства як економічне поняття.
2. Етапи діагностики ділової активності.
3. Експрес-діагностика ділової активності підприємства.
4. Стійке зростання підприємства.
5. Діагностика стійкого зростання підприємства. Моделі коефіцієнта стійкого зростання

Рекомендована література

Базова література

1. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
2. Гетьман О.О. Економічна діагностика. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 307 с.
3. Економічна діагностика: навч. посібник / В.В.Атюшкіна, Я.В.Бурко., Р.А.Галгаш.— К.: Аграр Медиа Груп, 2018. — 234 с.
4. Костенко Т.Д. Економічна діагностика. Практикум. К.: Центр учбової літератури, 2007. 186 с.
5. Сарай Н.І. Економічна діагностика: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. с. 165.

Допоміжна література

6. Ареф'єва О.В. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: монографія К.: НАУ, 2019. с.342.
7. Мазур А. М., Мазур М. М. Амортизаційна політика: теоретичні аспекти та роль у підвищенні ефективності діяльності суб'єктів підприємництва. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Випуск № 5(05). С. 294-298
8. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.
9. Ковальчук А. М. Економічна діагностика інноваційного розвитку авіапідприємств. *Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: монографія/* за ред. д-ра. екон. наук, професора Ареф'євої О.В. – К.: НАУ, 2020, 260 с.
10. Вовк О.М. Методичне забезпечення оцінювання ефективності на транспортних підприємствах. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Д.: ДВНЗУ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», 2016. вип. 2. С. 153-159. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/2_2016/30.pdf
11. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 21(2020). С. 37-44 DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-06)
12. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформаційної економіки *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. №4 (72). С. 211-218
13. Вовк О.М., Ковальчук А.М., Мацаєнко Ю.О. Діагностика ефективності управління персоналом аеронавігаційного підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7860>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

14. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
- 15 <http://www.kmu.gov.ua>